

ประเด็นชี้แจงเพิ่มเติม
ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖

กรณี เครือข่ายสลัมสี่ภาค เครือข่ายประชาชนเพื่อรัฐสวัสดิการ และเครือข่ายรัฐสวัสดิการเพื่อความเท่าเทียมและเป็นธรรม (We Fair) ยื่นเรื่องต่อ รมว.มท. เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๖ กล่าวอ้างว่า มท. ตั้งงบประมาณเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ปรับระเบียบจากสิทธิถ้วนหน้าเป็นต้องพิสูจน์ความยากจน และระเบียบเดิมไม่ได้ขัดต่อรัฐธรรมนูญเหตุใดจึงต้องปรับแก้

๑. ประเด็นตั้งงบประมาณเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปัจจุบันมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล และ อบต.) กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา โดยปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ในการจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ เป็นงบประมาณ ๘๗,๐๐๐ ล้านบาท และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีการจัดทำคำของบประมาณแล้ว เป็นงบประมาณ ๙๔,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งมีแต่จำนวนงบประมาณที่จะเพิ่มขึ้น ไม่ได้มีการลดหรือการตัดงบประมาณแต่อย่างใด

๒. ระเบียบเดิมได้รับแบบถ้วนหน้า

การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแบบเดิมเป็นการจ่ายเงินให้แก่ผู้สูงอายุในแบบการสงเคราะห์ ต่อมาได้มีการเปลี่ยนการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นการจ่ายแบบเงินสวัสดิการ โดยผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติตามที่ระเบียบกำหนดและไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการจากหน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ อปท. สามารถขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้ โดยไม่ได้เป็นการจ่ายสวัสดิการแบบถ้วนหน้าแต่อย่างใด ซึ่งปัจจุบันมีผู้สูงอายุขอรับเงินเบี้ยยังชีพกับ อปท. (เทศบาล และ อบต.) กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ประมาณ ๑๒ ล้านคน ไม่ต้องพิสูจน์ความจน รับเงินเบี้ยยังชีพตามเดิม และไม่ได้ลิดรอนสิทธิของผู้สูงอายุแต่อย่างใด ทั้งนี้ ระเบียบใหม่ได้แก้ไขคุณสมบัติดังกล่าว ส่งผลให้มีจำนวนผู้สูงอายุที่จะได้รับสิทธิไม่น้อยลงจากเดิม เนื่องจากผู้สูงอายุที่ได้รับสวัสดิการจากหน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ อปท. หากมีรายได้ไม่เพียงพอตามที่คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติกำหนดก็สามารถขอรับเงินเบี้ยยังชีพได้

๓. เหตุผลที่ต้องแก้ไข

๓.๑ คณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีคำวินิจฉัยว่า ระเบียบฉบับเดิมขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ วรรคสอง ที่กำหนดให้รัฐช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีอายุหกสิบปีขึ้นไปและมีรายได้ไม่เพียงพอ โดยฉบับเดิมกำหนด “แหล่งที่มาของรายได้” ไม่ได้กำหนดว่า “เพียงพอหรือไม่” และพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๑๑ (๑๑) ที่กำหนดว่าการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจะต้อง “ทั่วถึง” และ “เป็นธรรม”

๓.๒ แก้ไขปัญหาเบี้ยยังชีพซ้ำซ้อนที่ถูกเรียกเงินคืนเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เนื่องจากผู้รับเงินบำนาญพิเศษ ทายาท (สามีหรือบุตรเสียชีวิตขณะปฏิบัติราชการ) ได้รับเงินสวัสดิการจากรัฐ อาจไม่เพียงพอในการยังชีพ เนื่องจากได้เงินจำนวนน้อย จึงต้องมีการแก้ไขระเบียบให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ โดยตามระเบียบฉบับใหม่ก็มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

๓.๓ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๕ คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติได้ยกเลิกระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพทั้งหมด แต่กระทรวงมหาดไทยไม่สามารถยกเลิกระเบียบได้เนื่องจาก อปท. ต้องมีกฎหมายและแนวทางปฏิบัติในการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ จึงมีความจำเป็นต้องปรับแก้ไขระเบียบดังกล่าวโดยเร็ว เพื่อให้ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ และสอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐

๓.๔ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยฉบับใหม่ จะลดขั้นตอน ลดภาระ และอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุ โดยไม่ต้องไปลงทะเบียนคัดยืนยันสิทธิก็ได้รับเบี้ยยังชีพ และเมื่อผู้สูงอายุมีอายุครบ ๗๐ , ๘๐ , ๙๐ ปี ได้รับการปรับเพิ่มเบี้ยยังชีพทันทีในเดือนถัดไปโดยไม่ต้องรอครบปีงบประมาณ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
โทร ๐๒-๒๕๑๙๐๐๐ ต่อ ๔๑๓๑ - ๔๑๓๒